

Bruksela, 13 lipca 2026 r.
(OR. en)

11828/26

FAO 25
AGRI 587
FOOD 98
VETER 120
PHYTOSAN 71
ENV 936
SAN 585
SUSTDEV 62

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje w sprawie podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych

Delegacje otrzymują w załączniku konkluzje Rady w sprawie podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych zatwierdzone przez Radę (ds. Rolnictwa i Rybołówstwa) na jej 4190. posiedzeniu, które odbyło się 13 lipca 2026 r.

Konkluzje Rady w sprawie podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

PRZYWOŁUJĄC:

- Konkluzje Rady z dnia 29 stycznia 2024 r. w sprawie Strategii UE w dziedzinie zdrowia na świecie – Lepsze zdrowie dla wszystkich w zmieniającym się świecie¹;
- Konkluzje Rady z dnia 21 czerwca 2024 r. w sprawie przyszłości Europejskiej Unii Zdrowotnej pt. „Europa, która dba, przygotowuje się i chroni”²;
- Zalecenie Rady z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie intensyfikacji działań w zakresie zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe w ramach podejścia „Jedno zdrowie”³;
- Konkluzje Rady z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie priorytetów UE na szczyt ONZ w sprawie systemów żywnościowych w 2021 r.⁴.

¹ 5908/24.
² 11597/24.
³ Dz.U. C 220 z 22.6.2023, s. 1–20.
⁴ 9335/21.

Zasady ogólne

1. PRZYPOMINA, że art. 168 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowi, że przy określaniu i urzeczywistnianiu wszystkich swoich polityk i działań Unia musi zapewnić wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego.
2. PODKREŚLA, że zdrowia ludzkiego nie można chronić w odosobnieniu i że jest ono nierozzerwalnie związane ze zdrowiem zwierząt, roślin i szerzej pojętych ekosystemów, które leżą u podstaw naszych systemów rolno-spożywczych, i jest od niego zależne⁵. W związku z tym PRZYPOMINA, że podejście „Jedno zdrowie” jest zintegrowanym, jednoczącym podejściem, którego celem jest trwała równowaga i optymalizacja zdrowia ludzi, zwierząt, ekosystemów i szerzej pojętego środowiska⁶.
3. UZNAJE, że podejście „Jedno zdrowie” może przyczynić się do bardziej wydajnego i skutecznego wykorzystania zasobów poprzez działania zintegrowane i zapobiegawcze.
4. PODKREŚLA znaczenie ciągłego wspierania kultury „Jednego zdrowia”, w tym poprzez kształcenie, szkolenie i podnoszenie świadomości, zwłaszcza wśród młodszych pokoleń, aby w zintegrowany sposób stawiać czoła wzajemnie powiązanym wyzwaniom w zakresie zdrowia, środowiska i zrównoważonego rozwoju.
5. UWYPUKLA fakt, że zrównoważone, odporne i sprzyjające włączeniu społecznemu systemy rolno-spożywcze mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia nam trwałej zdolności do zagwarantowania wszystkim wystarczającej, bezpiecznej i przystępnej cenowo żywności i zdrowej diety, przy jednoczesnym uznaniu lokalnych kultur kulinarnych. W związku z tym PODKREŚLA, że długoterminowe globalne bezpieczeństwo żywnościowe można osiągnąć jedynie poprzez ochronę i zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych oraz ochronę zdrowia roślin, zwierząt i ekosystemów. UZNAJE, że wymaga to całościowego i systemowego podejścia opartego na badaniach naukowych i innowacjach.

⁵ Systemy rolno-spożywcze jako wszystkie wzajemnie powiązane działania i podmioty zaangażowane w dostarczanie żywności od pola do stołu. Definicja ta obejmuje wszystkie dziedziny, od produkcji rolnej i przetwórstwa po dystrybucję, konsumpcję i gospodarowanie odpadami.

⁶ Panel ekspertów wysokiego szczebla ds. podejścia „Jedno zdrowie” opracował w 2022 r. następującą definicję „Jednego zdrowia”: „Jedno zdrowie” jest zintegrowanym, jednoczącym podejściem, którego celem jest trwała równowaga i optymalizacja zdrowia ludzi, zwierząt i ekosystemów. Podejście to uznaje, że zdrowie ludzi, domowych i dzikich zwierząt, roślin oraz szeroko pojętego środowiska, w tym ekosystemów, jest ściśle powiązane i współzależne.”.

6. PRYZNAJE, że w „Wizji dla rolnictwa i żywności” przedstawionej przez Komisję Europejską w lutym 2025 r.⁷ podkreślono wagę zapewnienia, aby wszystkie elementy sektora rolno-spożywczego działały z uwzględnieniem ograniczeń planety, a jednocześnie przyczyniały się do realizacji celów klimatycznych, ochrony i odbudowy różnorodności biologicznej, zdrowych gleb, czystej wody i odpornych systemów żywnościowych.
7. PODKREŚLA, że systemy rolno-spożywcze znajdują się na styku zdrowia ludzi, zwierząt, roślin i ekosystemów oraz że podejście „Jedno zdrowie” zapewnia zintegrowane ramy przeciwdziałania wzajemnie powiązanym zagrożeniom i międzysektorowym wyzwaniom, przed którymi stoją systemy rolno-spożywcze.
8. UWYPUKLA fakt, że oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe rozprzestrzenia się na styku człowiek-zwierzę-środowisko, co oznacza, że odporne patogeny i geny oporności mogą przemieszczać się między ludźmi, zwierzętami gospodarskimi, dziką fauną i florą i ekosystemami niezależnie od miejsca, w którym pojawiły się po raz pierwszy; wymaga to skoordynowanych działań. ODNOTOWUJE szczególne znaczenie podejścia „Jedno zdrowie” dla rozwiązania problemu oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i PODKREŚLA, że środki powinny opierać się na prawodawstwie UE i normach uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym.
9. UWYPUKLA w związku z tym fakt, że podejście „Jedno zdrowie” służy nie tylko jako strategia zdrowotna, ale również jako kluczowy czynnik umożliwiający funkcjonowanie zrównoważonych i odpornych systemów rolno-spożywczych.

⁷ 6385/25: Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Wizja dla rolnictwa i żywności: Wspólne kształtowanie unijnego sektora rolnego i spożywczego, atrakcyjnego dla przyszłych pokoleń”.

10. ZAZNACZA znaczenie wykorzystania wniosków wyciągniętych z wcześniejszych wyzwań w ramach podejścia „Jedno zdrowie”, dowodów naukowych i praktycznych doświadczeń w celu wzmocnienia zintegrowanych podejść we wszystkich systemach rolno-spożywczych.
11. PODKREŚLA, że włączenie podejścia „Jedno zdrowie” do systemów rolno-spożywczych może przynieść znaczne długoterminowe oszczędności dzięki przesunięciu punktu ciężkości z zasobochłonnego zarządzania kryzysowego – takiego jak reagowanie na pandemię, kryzysy związane ze zdrowiem zwierząt lub nieurodzaj – na racjonalną pod względem kosztów profilaktykę i odporność systemową, a tym samym chronić budżety publiczne i wzmacniać spójność społeczną.

Stosowanie podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych

12. KŁADZIE NACISK na to, że stosowanie podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych, w tym zarówno lądowych, jak i wodnych systemach żywnościowych, oznacza sprostanie wyzwaniom związanym ze zdrowiem ludzi, zdrowiem i dobrostanem zwierząt, zdrowiem roślin i zdrowiem ekosystemów na równych zasadach, przy jednoczesnym pełnym uznaniu ich współzależności.
13. W odniesieniu do **zdrowia ludzkiego** PODKREŚLA:
 - silne powiązania między systemami rolno-spożywczymi a zdrowiem ludzi, ponieważ wszystkie elementy łańcucha rolno-spożywczego – w tym produkcja podstawowa, przetwarzanie, przechowywanie, transport, wprowadzanie do obrotu, konsumpcja i gospodarowanie odpadami – mają bezpośredni i pośredni wpływ zarówno na zdrowie poszczególnych osób, jak i publiczne;
 - pilną potrzebę stosowania w systemach rolno-spożywczych podejść ukierunkowanych na profilaktykę, które przyczyniają się do ograniczenia chorób przenoszonych przez żywność i wodę, wszelkich form niedożywienia i chorób dietozależnych, narażenia na zanieczyszczenia i ryzyka zoonotycznego;
 - zasadnicze znaczenie promowania zdrowych nawyków żywieniowych – przy jednoczesnym uznawaniu lokalnych kultur kulinarnych – w szczególności poprzez edukację i podnoszenie świadomości, lepszy dostęp do informacji i zdrowsze środowisko żywnościowe, a tym samym zmniejszenie obciążenia chorobami układu krążenia i innymi chorobami niezakaźnymi.

14. W odniesieniu do **zdrowia i dobrostanu zwierząt** **PODKREŚLA**, że:

- zdrowie i dobrostan zwierząt są głównymi elementami odpornych i zrównoważonych systemów rolno-spożywczych. Zrównoważona produkcja zwierzęca i akwakultura, oparte na wysokich standardach zdrowia i dobrostanu zwierząt, przyczyniają się do bezpieczeństwa żywnościowego, źródeł utrzymania na obszarach wiejskich i bezpiecznej produkcji żywności, a jednocześnie zmniejszają ryzyko pojawienia się i rozprzestrzeniania chorób odzwierzęcych oraz łagodzą wpływ na środowisko;
- bioasekuracja, zapobieganie chorobom i ich zwalczanie (w tym strategię szczepień), rozsądne stosowanie środków przeciwdrobnoustrojowych, systemy nadzoru i wysokie standardy dobrostanu zwierząt pozostają kluczowymi elementami skutecznego wdrażania podejścia „Jedno zdrowie”;
- globalne ramy stopniowego zwalczania transgranicznych chorób zwierząt, opracowane wspólnie przez Organizację ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) i Światową Organizację Zdrowia Zwierząt (WOAH), pozostają ważnym mechanizmem zarządzania transgranicznymi chorobami zwierząt, a tym samym przyczyniają się do bezpieczeństwa żywności, zrównoważonych źródeł utrzymania, bezpiecznego handlu, bezpieczeństwa żywnościowego i zdrowia publicznego;
- środki dotyczące zdrowia i dobrostanu zwierząt powinny opierać się na prawodawstwie UE i normach uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym.

15. W odniesieniu do **zdrowia roślin** **PODKREŚLA**, że:

- zdrowe rośliny i lasy mają zasadnicze znaczenie dla dobrostanu człowieka i odpornych systemów rolno-spożywczych, ponieważ zapewniają żywność, paszę, tlen i podstawowe usługi ekosystemowe, a jednocześnie wspierają różnorodność biologiczną, utrzymują zdrowe gleby i zmniejszają ryzyko degradacji gruntów, niestabilności hydroekologicznej i rozprzestrzeniania się chorób odzwierzęcych;

- skuteczne systemy nadzoru i wczesnego ostrzegania, przy jak najlepszym wykorzystaniu rozwiązań technologicznych, mają zasadnicze znaczenie dla zapobiegania występowaniu agrofagów i chorób roślin, ich szybkiego wykrywania i zarządzania nimi w zintegrowany i zrównoważony sposób;
- zrównoważone praktyki ochrony roślin, w tym zintegrowana ochrona roślin i środki fitosanitarne, przyczyniają się do zapobiegania rozprzestrzenianiu się agrofagów i chorób zarówno lokalnie, jak i ponad granicami, a tym samym pomagają chronić zdrowie ludzi, różnorodność biologiczną, ekosystemy lądowe i wodne, lasy i ogólne zrównoważenie środowiskowe;
- rośliny, lasy i systemy oparte na lasach mają zasadnicze znaczenie dla zrównoważonych systemów rolno-spożywczych, ponieważ zapewniają sekwestrację dwutlenku węgla i kluczowe usługi ekosystemowe wspierające ekosystemy i zdrowie środowiska;
- podejścia oparte na krajobrazie, w tym systemy rolno-leśne, i lasy zarządzane w sposób zrównoważony wzmacniają różnorodność biologiczną, odporność ekosystemów i przystosowanie się do zmiany klimatu, przyczyniając się tym samym do realizacji celów podejścia „Jedno zdrowie” i odporności systemów rolno-spożywczych.

16. W odniesieniu do **zdrowia środowiska i ekosystemów** **PODKREŚLA**, że:

- systemy rolno-spożywcze zarówno zależą od zdrowia środowiska i ekosystemów, w tym czystego powietrza i wody, różnorodności biologicznej, zdrowych gleb, lasów i systemów wodnych oraz stabilnych systemów klimatycznych, jak i wpływają na nie;

- degradacja środowiska, zanieczyszczenie, utrata różnorodności biologicznej i zmiana klimatu w coraz większym stopniu zwiększają ryzyko w systemach rolno-spożywczych, co ma negatywny wpływ na zdrowie ludzi, zwierząt i roślin oraz na ekosystemy lądowe i wodne; zatem zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia odporności, ograniczenia skumulowanego ryzyka i wspierania długoterminowej zrównoważoności ekosystemów mają zintegrowane i całościowe podejścia;
 - zrównoważone systemy produkcji, w tym agroekologiczne i inne innowacyjne podejścia oparte na zasobooszczędnych, racjonalnych ekologicznie i odpowiedzialnych społecznie praktykach, mogą, wraz z odbudową ekosystemów, przynieść pozytywne skutki dla środowiska przy jednoczesnym ograniczeniu długoterminowego ryzyka systemowego, w tym związanego z degradacją siedlisk rozprzestrzeniania się patogenów między dziką fauną i florą a zwierzętami domowymi.
17. **PODKREŚLA**, że zintegrowane i wspólne działania w powyższych dziedzinach mają zasadnicze znaczenie dla ograniczenia zagrożeń międzysektorowych, w tym pojawienia się chorób przenoszonych przez żywność, wodę i wektory oraz chorób odzwierzęcych, oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, agrofagów i chorób roślin oraz degradacji ekosystemów.
18. **PRZYZNAJE**, że ograniczenie tego ryzyka wymaga skoordynowanego i opartego na podstawach naukowych podejścia uwzględniającego wspólne czynniki, takie jak pojawiające się choroby zakaźne, niezdrowa dieta, utrata różnorodności biologicznej, zanieczyszczenie i degradacja środowiska, wpływ na klimat, niezrównoważone systemy produkcji i niewłaściwe wykorzystanie środków produkcji rolnej.
19. **PODKREŚLA**, że stosowanie podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych znacznie wzmacnia nadzór, wczesne ostrzeżenie, zapobieganie, gotowość i budowanie odporności, a tym samym wspiera spójniejsze reakcje polityczne, w tym w wymiarze transgranicznym i na szczeblu regionalnym.

20. UWYPUKLA fakt, że pomyślne wdrożenie podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych wymaga zaangażowania wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron w całym łańcuchu rolno-spożywczym oraz większej spójności polityki we wszystkich odpowiednich obszarach polityki.
21. KŁADZIE NACISK NA potrzebę przełamania instytucjonalnych i sektorowych podziałów na szczeblu krajowym i globalnym oraz dalszego promowania włączania kwestii dotyczących podejścia „Jedno zdrowie” do ustanawianych norm międzynarodowych, w szczególności w ramach Komisji Kodeksu Żywnościowego, WOAH i Międzynarodowej konwencji ochrony roślin (IPPC), wspierając tym samym bezpieczny i przewidywalny handel międzynarodowy.

Skuteczne zarządzanie i odpowiednie warunki podstawowe

22. PODKREŚLA, że skuteczne zarządzanie i odpowiednie warunki podstawowe mają zasadnicze znaczenie dla przełożenia zasad „Jedno zdrowie” na działania, jak najlepszego wykorzystania istniejących struktur i zasobów oraz zacieśnienia współpracy między wszystkimi odpowiednimi sektorami, szczeblami zarządzania i zainteresowanymi stronami.
23. UWYPUKLA znaczenie zapewnienia odpowiednich zachęt wspierających wdrażanie podejścia „Jedno zdrowie” w praktyce, w tym poprzez wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych i fiskalnych, promowanie dostępu do wiedzy i innowacji oraz wzmacnianie współpracy technicznej, wymiany wiedzy i budowania zdolności, w tym w krajach partnerskich i gospodarkach rozwijających się.
24. PRZYZNAJE, że wdrażanie podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych musi uwzględniać różne uwarunkowania krajowe, systemy produkcji, ustalenia instytucjonalne, warunki środowiskowe i priorytety rozwojowe. Lokalne i terytorialne podejście do wdrażania ma kluczowe znaczenie, biorąc pod uwagę różnorodność systemów i ekosystemów rolno-spożywczych.

25. UZNAJE znaczenie monitorowania i oceny wdrażania i skuteczności podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych oraz ZACHEĆCA do stosowania mechanizmów monitorowania, nadzoru i sprawozdawczości, by wspierać podejmowanie decyzji w oparciu o dowody i ciągle doskonalenie.
26. ZACHEĆCA Komisję i państwa członkowskie do dalszego wspierania koordynacji, spójności polityki, współpracy technicznej, budowania zdolności, wymiany dobrych praktyk, edukacji, podnoszenia świadomości i dzielenia się wiedzą na temat podejścia „Jedno zdrowie” w systemach rolno-spożywczych, przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych obciążeń administracyjnych lub sprawozdawczych.

Współpraca międzynarodowa

27. UZNAJE ciągłą potrzebę współpracy międzynarodowej, w szczególności poprzez ściślejsze zaangażowanie z czterostronnym partnerstwem „Jedno zdrowie” (FAO, WHO, WOAHA i UNEP), Komisją Kodeksu Żywnościowego, IPPC, CGIAR i odpowiednimi ramami WTO, aby realizować cele podejścia „Jedno zdrowie” w sposób spójny, skuteczny i oparty na podstawach naukowych we wszystkich systemach rolno-spożywczych, w tym poprzez zwiększenie spójności i synergii między pracami organizacji należących do wspomnianego czterostronnego partnerstwa a odpowiednimi wielostronnymi umowami środowiskowymi.
28. Z SATYSFAKCJĄ ODNOTOWUJE, że FAO, WHO, WOAHA, UNEP, Komisja Kodeksu Żywnościowego i IPPC w coraz większym stopniu uwzględniają w swojej pracy zasady podejścia „Jedno zdrowie”.
29. PODKREŚLA, że normy międzynarodowe, zwłaszcza opracowane przez Komisję Kodeksu Żywnościowego, WOAHA i IPPC, zapewniają ugruntowane, oparte na podstawach naukowych ramy wspierające wdrażanie podejścia „Jedno zdrowie” i umożliwiające bezpieczny handel międzynarodowy.

30. UZNAJE, że stała współpraca z tymi organami nadal ma zasadnicze znaczenie dla utrzymania spójności i przewidywalności w ramach międzynarodowego systemu sanitarnego i fitosanitarnego (SPS); w związku z tym ZAZNACZA, że porozumienie WTO w sprawie SPS nadal stanowi główne międzynarodowe ramy prawne regulujące środki sanitarne i fitosanitarne oparte na podstawach naukowych oraz nadal gwarantuje pewność i przewidywalność prawa w międzynarodowym handlu produktami rolno-spożywczymi.
31. Ponownie PODKREŚLA pełne zaangażowanie UE na rzecz współpracy wielosektorowej ustanowionej w ramach czterostronnego partnerstwa między FAO, WHO, WOA i UNEP w celu wzmocnienia zintegrowanych zdolności w zakresie nadzoru, zapobiegania, gotowości i reagowania na szczeblu globalnym, regionalnym i krajowym. W tym kontekście KŁADZIE również NACISK NA istotny wkład panelu ekspertów wysokiego szczebla ds. podejścia „Jedno zdrowie” we wzmacnianie opartych na dowodach i nauce analiz i procesów decyzyjnych.
-